CONCLUSIE VAN ADVOCAAT-GENERAAL M. DARMON van 13 december 1988 *

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

1. De Commissie heeft het Hof verzocht, een principiële vraag te beslechten betreffende de inning van de eigen middelen van de Gemeenschappen door de Lid-Staten.

2. De voornaamste feiten kunnen worden samengevat als volgt: een controle door de diensten van de Commissie bij de Italiaanse douane te Ravenna in juni en juli 1980 bracht aan het licht, dat de Italiaanse douanediensten bepaalde douanerechten ten onrechte als EGKS-rechten, en dus als nationale middelen, in de boekhouding hadden opgenomen. De betrokken rechten waren oorspronkelijk vastgesteld in januari, februari en maart 1980. Na correctie werden de gecorrigeerde bedragen op 20 september 1980 op de rekening van de Commissie bijgeboekt.

3. Nu de Commissie ter terechtzitting afstand heeft gedaan van haar tweede en derde grief, vraagt zij het Hof in hoofdzaak, vast te stellen dat de Italiaanse Republiek, door te weigeren vertragingsrente over de betrokken bedragen te betalen, de krachtens artikel 11 van verordening (EEG, Euratom, EGKS) nr. 2891/77 van de Raad van 19 december 1977 houdende toepassing van het besluit van 21 april 1970 betreffende de vervanging van de financiële bijdragen van de Lid-Staten door eigen middelen van de Gemeenschappen (hierna: de verordening) [1] op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen.

4. Gelijk advocaat-generaal Lenz reeds opmerkte, wens ik er allereerst op te wijzen dat

„de financiële bepalingen van het gemeenschapsrecht moeten worden gerekend tot de basisregels van de communautaire rechtsorde, waarvan de onvoorwaardelijke naleving vereist is om het feitelijke functioneren van de Gemeenschap te waarborgen." [2]

5. De regels betreffende de eigen middelen en de modaliteiten volgens welke deze door de Lid-Staten worden geïnd en ter beschikking van de Gemeenschap worden gesteld, moeten zodanig worden uitgelegd dat deze doelstelling bij de tenuitvoerlegging van de betrokken bepalingen nauwgezet in acht wordt genomen. Volgens de rechtspraak van het Hof kan een voorzienbare staking dan ook niet worden geacht, een vertraging in de boeking van de middelen te rechtvaardigen [3], en heeft een Lid-Staat niet te oordelen over de opportuniteit om op een verzoek om vervroegde boeking in te gaan. [4] In beide gevallen is vertragingsrente verschul-

* Oorspronkelijke taal: Frans.

1 — PB 1977, L 336, blz. 1.

2 — Conclusie van advocaat-generaal Lenz in zaak 70/86, Commissie/Griekenland (arrest van 17 september 1987, Jurispr. 1987, blz. 3545, 3554).

3 — Zaak 70/86, reeds aangehaald.

4 — Arrest van 18 december 1986, zaak 93/85, Commissie/Verenigd Koninkrijk, Jurispr. 1986, blz. 4011.

digd op grond van artikel 11 van de verordening.

6. Met deze beginselen voor ogen zal ik thans overgaan tot het onderzoek van het onderhavige beroep.

7. Volgens de Italiaanse Republiek is geen vertragingsrente verschuldigd, omdat de correctie is aan te merken als een in artikel 2, tweede alinea, van de verordening bedoelde „nieuwe vaststelling", waarna de inschrijving van de vordering binnen de in artikel 10 gestelde termijn heeft plaatsgehad.

8. Volgens de Commissie is hier geen sprake van een „nieuwe vaststelling" in de zin van artikel 2, tweede alinea. Volgens haar zou er dan eerst een correcte vaststelling moeten hebben plaatsgevonden. In casu zou dat echter niet zijn gebeurd, aangezien de rechten als EGKS-rechten waren geboekt. Bijgevolg zou alleen rekening moeten worden gehouden met de datum waarop de vaststelling van de vordering had moeten plaatshebben. Volgens de Commissie is er dan ook vertragingsrente verschuldigd.

9. De stelling van de Commissie en die van verweerster hebben een gemeenschappelijk uitgangspunt: in geval van nieuwe vaststelling in de zin van artikel 2, tweede alinea, gaat de in artikel 10 bedoelde termijn eerst in op de datum van die nieuwe vaststelling, en is er bijgevolg geen vertragingsrente verschuldigd indien die termijn is geëerbiedigd.

10. Partijen doen dan ook hun uiterste best om aan te tonen, dat het hier niet om een nieuwe vaststelling gaat (Commissie) respectievelijk dat artikel 2, tweede alinea, van toepassing is (Italiaanse Republiek).

11. Mijns inziens ligt hierin niet de kern van het probleem. Ik geloof niet dat aan een „nieuwe vaststelling" de door partijen gewilde gevolgen kunnen worden verbonden.

12. Zo ben ik het niet met partijen eens, dat in geval van een „nieuwe vaststelling" de boeking in ieder geval „regelmatig" is, wanneer zij binnen de in artikel 10 gestelde termijn wordt uitgevoerd.

13. Allereerst zij opgemerkt, dat een dergelijke oplossing geen steun vindt in artikel 2, tweede alinea, noch in artikel 8 — betreffende de *boekhouding — en niet de boeking op de rekening van de Commissie* — van de „nieuwe vaststellingen", doch kennelijk alleen in de bewoordingen van artikel 10, bepalende dat „de in artikel 9, lid 1, bedoelde boeking geschiedt uiterlijk op de twintigste dag van de tweede maand na die waarin het recht is vastgesteld".

14. Zo het Hof mocht oordelen, dat die boeking niet te laat plaatsvindt wanneer zij geschiedt binnen bovengenoemde termijn, die ingaat op de datum van *daadwerkelijke vaststelling*, ook al heeft deze na een uiterste datum plaatsgevonden, zou dezelfde oplossing moeten worden gekozen wanneer een nieuwe vaststelling plaatsvindt omdat de eerste onjuist was. In dat geval zou immers alleen de daadwerkelijke vaststelling in aanmerking moeten worden genomen.

15. In zaak 303/84, waarin de Bondsrepubliek Duitsland de vordering niet op de door de gemeenschapsregeling bepaalde datum had vastgesteld, en weigerde vertragingsrente te betalen omdat de boeking was verricht binnen de in artikel 10 gestelde termijn, ingaande op de datum van daadwerkelijke vaststelling, overwoog het Hof evenwel, dat

„blijkens de tekst zelf van voornoemd artikel 11 van verordening nr. 2891/77 *moratoire interessen verschuldigd zijn voor ‚elke vertraging'* bij het boeken op de rekening van de Commissie"

en dat

„*onverschillig om welke reden de boeking op de rekening van de Commissie met vertraging is geschied,* de moratoire interessen opeisbaar zijn, zonder dat behoeft te worden onderscheiden naar gelang deze te late boeking het gevolg is van niet-inachtneming van de uiterste datum die is gesteld voor de vaststelling van de heffingen, of van een overschrijding van de in artikel 10, lid 1, van verordening nr. 2891/77 gestelde termijn".[5]

16. Gelet op dit arrest meen ik, dat er ook sprake is van te late boeking, die vertragingsrente oplevert, wanneer een nieuwe vaststelling heeft moeten plaatsvinden en de Gemeenschap niet de beschikking heeft gehad over haar toekomende bedragen vóór het verstrijken van de in artikel 10 bedoelde termijn, ingaande op de datum waarop de vordering had moeten worden vastgesteld.

„Ware dit niet zo en hing het ontstaan van het recht af van de vaststelling door de Lid-Staten, dan zou deze laatste in de praktijk een fiscale bevoegdheid worden teruggegeven, die hun is ontnomen."[6]

17. Een onjuiste opneming in de boekhouding of een onjuiste vaststelling „stricto sensu" mag geen invloed hebben op de rechten van de Gemeenschap. Wanneer daaruit dan ook een te late boeking op de rekening van de Commissie voortvloeit, is ingevolge artikel 11 van de verordening vertragingsrente verschuldigd. Dat de Commissie daarvan vrijwillig kwijtschelding kan verlenen, doet geen afbreuk aan het beginsel als zodanig. Mijns inziens is het derhalve van geen enkel nut, te onderzoeken of er in casu sprake is van een nieuwe vaststelling in de zin van artikel 2, tweede alinea; dat er een te late boeking heeft plaatsgevonden, staat immers buiten kijf, en bijgevolg kan Italië niet weigeren rente te betalen overeenkomstig artikel 10 van de verordening.

18. Bewust stel ik een strikte uitlegging voor. Daarmee wil ik het Hof in overweging geven, te bevestigen dat op de Lid-Staten een resultaatsverplichting rust om binnen een bepaalde termijn, ingaande op de dag waarop de vordering had moeten worden vastgesteld, de eigen middelen van de Gemeenschap ter beschikking van de Commissie te stellen. Het „feitelijke functioneren van de Gemeenschap"[7] mag niet afhankelijk worden gesteld van de stiptheid en nauwkeurigheid van de nationale instanties. De Gemeenschap dient „onder zo gunstig mogelijke omstandigheden over de eigen middelen te beschikken".[8]

5 — Arrest van 20 maart 1986, zaak 303/84, Commissie/Duitsland, Jurispr. 1986, blz. 1171, r. o. 17, cursivering van mij.

6 — Conclusie van advocaat-generaal Mancini in zaak 303/84, reeds aangehaald.

7 — Conclusie van advocaat-generaal Lenz in zaak 70/86, reeds aangehaald.

8 — Elfde overweging van verordening nr. 2891/71.

19. Derhalve geef ik het Hof in overweging,

— vast te stellen dat de Italiaanse Republiek de krachtens het EEG-Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen, door na een onjuiste indeling van bepaalde douanerechten tijdens de eerste drie maanden van 1980 te weigeren vertragingsrente te betalen overeenkomstig artikel 11 van verordening nr. 2891/77;

— de Italiaanse Republiek in de kosten te verwijzen.